

Sygn. akt V ACa 349/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 kwietnia 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach V Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Aleksandra Janas
Sędziowie:	SA Wiesława Namirska SA Zofia Kołaczyk (spr.)
Protokolant:	Diana Pantuchowicz

po rozpoznaniu w dniu 12 kwietnia 2018 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa T. M.

przeciwko Skarbowi Państwa - Dyrektorowi Zakładu Karnego w (...)

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach

z dnia 7 marca 2017 r., sygn. akt II C 397/16

1. oddala apelację;
2. zasądza od powoda na rzecz Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 720 (siedemset dwadzieścia) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

SSA Zofia Kołaczyk	SSA Aleksandra Janas	SSA Wiesława Namirska
--------------------	----------------------	-----------------------

Sygn. akt V ACa 349/17

UZASADNIENIE

Powód T. M. wniósł o: zasądzenie od pozwanego Skarbu Państwa - Dyrektora Zakładu Karnego w (...) kwoty 15 000 zł, tytułem zadośćuczynienia za doznane krzywdy wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia

zapłaty; kwoty 5 000 zł na cel społeczny: na rzecz Fundacji (...) oraz zobowiązanie pozwanego do przeproszenia powoda za dokonane naruszenia dóbr osobistych, których skutków nie da się usunąć poprzez zamieszczenie na koszt pozwanego w ciągu 7 dni od uprawomocnienia się wyroku na stronie internetowej (...) ((...) w dziale „Ogłoszenia i komunikaty”, czcionka Verdana, rozmiar „small” z pojedynczą interlinią tekstu: „Wyrażam ubolewanie, że Centralny Zarząd Służby Więziennej dopuścił do naruszenia dóbr osobistych Pana T. M. poprzez umieszczenie go w jednostkach penitencjarnych nie spełniających standardów cywilizowanego państwa i za wszystkie wyrządzone Panu T. M. szkody niematerialne szczerze przepraszam”, dostępnego na stronie przez 30 dni.

Powód wskazał na zastrzeżenia co warunków bytowych odbywania kary pozbawienia wolności w Zakładzie Karnym w (...) w okresie od dnia 20 grudnia 2014 r. do dnia 10 grudnia 2016 r. a polegające na tym, że warunki panujące w celach były niezgodne z obowiązującymi normami: występowało przeludnienie, niespełniono standardu 3 m² powierzchni mieszkalnej na osobę (naruszenie art. 110 § 2 k.k.w.); niezabudowany kącik sanitarny; zły stan techniczny cel i braki w ich wyposażeniu; brak dostępu do ciepłej wody;

niewłaściwa wentylacja. To zaś w ocenie powoda prowadzi do bezprawnego naruszenia dóbr osobistych i prawa do poszanowania jego godności, gdyż nie zapewniono mu humanitarnych warunków odbywania kary. Nadto intensywność cierpienia powoda oraz doznane przez niego krzywdy mają w dużej mierze charakter nieodwracalny, zwłaszcza jeśli chodzi o zmiany w sferze psychiki. Powód trafił do jednostki penitencjarnej jako osoba zdrowa psychicznie i fizycznie, a teraz ma poważne problemy w prawidłowym funkcjonowaniu w społeczeństwie, co w jego ocenie podważa resocjalizacyjną funkcję odbywanej kary. Powód swoje roszczenie opiera o przepisy 23 k.c., 24 k.c., 448 k.c. w zw. z art. 417 k.c.

Ustosunkowując się do pozwu strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych. Pozwana zarzuciła, że powód nie udowodnił istnienia żadnej określonej szkody ani tym bardziej związku przyczynowo-skutkowego pomiędzy działaniem albo zaniechaniem pozwanego, a zaistnieniem takiej szkody. Sam fakt doznania dyskomfortu czy też lęku o własne zdrowie w trakcie odbywania kary nie stanowi przesłanki wystarczającej do dochodzenia przez powoda zadośćuczynienia.

Pozwany zakwestionował twierdzenie powoda o naruszenie dóbr osobistych powoda, odnosząc się do podnoszonych przez powoda kwestii wskazał, że zapewnił powodowi godziwe warunki bytowe i pełną realizację uprawnień przewidzianych w kodeksie karnym wykonawczym jak i wydanych na jego podstawie przepisów wykonawczych. Zaprzeczył aby niezachowania norm powierzchniowych, gdyż w okresie odbywania przez powoda kary pozbawienia wolności w Zakładzie Karnym w (...) nie występował problem przeludnienia i we wszystkich celach zachowana była norma 3 m² na osobę. Podane przez powoda wymiary cel są nieprawidłowe (zaniżone) w stosunku do faktycznej ich powierzchni.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy oddalił powództwo i obciążył powoda kosztami procesu.

Rozstrzygnięcie zostało oparte na następujących ustaleniach i wnioskach.

Powód T. M. ma 47 lat, jest recydywistą, odbywał już dotychczas karę pozbawienia wolności m.in. za popełnienie przestępstw określonych w art. 258 § 2 k.k., 286 § 1 k.k. w zw. z art. 65 k.k. i in. W okresie od 20 grudnia 2014 r. do dnia 10 grudnia 2016 r. odbywał karę pozbawienia wolności w Zakładzie Karnym w (...), kiedy to został zwolniony z tamtejszego zakładu karnego.

Celem szczegółowego ustalenia warunków panujących w ww. zakładzie karnym w okresie odbywania kary pozbawienia wolności przez powoda Sąd w postępowaniu dopuścił dowód z przesłuchania strony powodowej. Na rozprawę w dniu 10 stycznia 2017 r. powód nie stawiał się, nie stawiał się również pełnomocnik powoda prawidłowo zawiadomiony o terminie rozprawy.

Odwołując się do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 14 grudnia 2012 r., sygn. V CSK 248/12; 14 lutego 2013 r., II CSK 382/12 Sąd Okręgowy wskazał, że po myśli art. 6 k.c. ciężar naruszenia jego dóbr osobistych spoczywa na powodzie, a

czego powód nie wykazał. Generalne stwierdzenia powoda odnośnie negatywnego wpływu pobytu w zakładzie karnym na jego szeroko rozumiane zdrowie nie znajduje poparcia w postaci wykazania zaistnienia konkretnego uszczerbku na zdrowiu oraz miejsca i sposobu jego powstania.

Z tych przyczyn Sąd oddalił powództwo uznając je za bezpodstawne, orzekając o kosztach procesu na podstawie art. 98 § 1 k.p.c.

Wyrok ten zaskarżył powód wnosząc o jego zmianę przez uwzględnienie powództwa w całości, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego. Rozstrzygnięciu skarżący zarzucił obrazę przepisów prawa materialnego a to art. 23 k.c., 24 k.c. w zw. z art. 448 k.c. przez błędną jego wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, naruszenie prawa procesowego – art. 233 k.p.c. polegające na nierozważeniu w toku podejmowania decyzji wszystkich okoliczności, a które to uchybienie proceduralne miało wpływ na treść rozstrzygnięcia.

Pozwany wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

apelacja nie jest zasadna.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do zarzutu naruszenia prawa procesowego, stwierdzić należy, że jest on zarzutem niezasadnym. Przepis art. 233 k.p.c., a który to przepis miał zostać naruszony przez Sąd Okręgowy, dotyczy oceny wiarygodności i mocy dowodów według własnego przekonania sądu, stąd stawiając zarzut jego naruszenia skarżący winien wskazać jaki to konkretny dowód został oceniony wadliwie przez Sąd orzekający, a czemu apelujący nie czyni zadość. Apelacja nie wskazuje jaki to materiał nie został oceniony przez Sąd przy rozstrzygnięciu sprawy, ograniczając się do wywodów ściśle teoretycznych, a co nie może odnieść rezultatu.

Skarżący pomija przy tym, że w toku postępowania wykazał się całkowitą biernością, bez usprawiedliwienia nie stawiał się na rozprawie na której miał być przeprowadzony dowód z jego przesłuchania, a co uzasadniało pominięcie tego dowodu przez Sąd Okręgowy w świetle art. 302 §1 k.p.c. Samo domniemanie bezprawności działania w oparciu o art. 24 k.c. jak i istnienie określonych dóbr osobistych, nie jest wystarczające dla uwzględnienia powództwa, gdy jak to zauważył sam skarżący powoda obciążał ciężar wykazania naruszenia konkretnych dóbr osobistych, gdy to właśnie nie zostało wykazane przez powoda. Dodać należy, że twierdzenie powoda o przeludnieniu zostało podważone przez pozwanego, który wskazał, że dane podane przez powoda co do cel, w których powód przebywał będąc osadzonym w Zakładzie Karnym w (...) zostały zaniżone. Cella nr (...) pawilon (...) ma powierzchnię 21,53 m⁽²⁾, a zatem osadzenie w niej 7 osób, jak wskazał powód, nie narusza norm metrażowych wynoszących 3 m⁽²⁾ na osadzonego. Podobnie było w przypadku pozostałych cel, a to celi nr (...), pawilon(...)której metraż wynosi 43.75 m⁽²⁾, nr (...) pawilon (...) – powierzchnia 22,68⁽²⁾, nr (...) pawilon (...) – powierzchnia 19,57 m⁽²⁾, a co przy liczbie osadzonych w tych celach, a wskazywanej przez powoda w pozwie nie uzasadniało twierdzenia o przeludnieniu, nie doszło zatem, w tym przypadku do naruszenia normy art. 110 § 2 k.k.w. Stąd też wywody apelacji z odwołaniem się do orzecznictwa podkreślające, że pobyt więźnia w przeludnionych celach przy uwzględnieniu ich warunków i długości przebywania w nich oznacza poniżające traktowanie, nie mogą odnieść rezultatu. Zarzuty pozwu o niewłaściwych kąciach sanitarnych nie tylko, że nie mają odzwierciedlenia w realiach sprawy ale i w załączonym do pozwu pisemnym oświadczeniu powoda i wypełnionym przez niego kwestionariuszu, gdy powód nie zaprzeczył stanowisku pozwanego, że wszystkie cele posiadają kąciak sanitarny z bieżącą wodą.

Powód w żaden sposób nie wykazał twierdzeń o niewłaściwej opiece medycznej. Jak wynika z pisma kierownika ambulatorium (...)w (...) w związku ze wskazanym 18 maja 2015 r. stanem po urazie stawu skokowego lewego doznanego rok wcześniej, powód został skierowany do ortopedy, po wizycie u którego w dniu 25 maja 2015 r. wykonano mu badanie RTG 1 czerwca 2015 r., a które to badanie nie wykazało zmian urazowych. Stwierdzona torbiel galaretowata w okolicy kostki bocznej nie wymagała natychmiastowej operacji. Zalecono leczenie operacyjne

po zakończeniu odbywania kary, a powód został zaopatrzony farmakologicznie. Korzystał z wizyt lekarza ogólnego, leczony był objawowo, a od czerwca 2016 r. jak i przy wyjściu nie zgłaszał dolegliwości bólowych stawu skokowego (k. 58). To, że powodowi zalecono wykonanie zabiegu operacyjnego w warunkach wolnościowych, przy jednoczesnym zapewnieniu mu niezbędnej pomocy medycznej, farmakologicznej nie daje podstaw do kreowania tezy o niezapewnieniu właściwej opieki medycznej i przez to naruszeniu dóbr osobistych powoda w postaci zdrowia. Powód nie wykazał aby stan jego zdrowia (stan po urazie stawu skokowego) pogorszył się na skutek braku odpowiedniego postępowania medycznego. Twierdzenia pozwu w tym przedmiocie nie zostały poparte dowodami. Wbrew stanowisku skarżącego Sąd Okręgowy nie uznał jakby to powoda obciążało wykazanie bezprawności działania funkcjonariuszy pozwanej lecz samego faktu naruszenia jego dóbr osobistych odbywania kary w określonych warunkach.

Nie mogą też odnieść rezultaty zarzuty naruszenia przepisów prawa materialnego gdy materiał sprawy nie dał podstaw do uznania, że doszło do naruszenia dóbr osobistych powoda w rozumieniu art. 23 k.c. i 24 k.c., a tym samym nie wystąpiły przesłanki do zasądzenia zadośćuczynienia w granicach art. 448 k.c. jak i uwzględnienia pozostałych żądań pozwu. Wobec oddalenia powództwa i przyczyn tego nie przystają do rozstrzygnięcia obszerne wywody apelacji odnoszące się do wysokości zadośćuczynienia, jego funkcji niespełnienia ich przez nieuwzględnienie żądanej kwoty zadośćuczynienia oraz odszkodowania, gdy tego ostatniego powód nawet nie żądał. W świetle treści zaskarżonego rozstrzygnięcia niezrozumiałe są też wywody dotyczące wyraźnej i rażącej nieproporcjonalności zasądzanego zadośćuczynienia do wyrządzonej krzywdy.

Z tych przyczyn apelacja jako pozbawiona uzasadnionych podstaw podlegała oddaleniu (art. 385 k.p.c.). W konsekwencji kosztami postępowania apelacyjnego obciążono powoda na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. zasądzając na rzecz pozwanego koszty zastępstwa procesowego w wysokości wynikającej z § 8 ust. 1 pkt 2 i § 8 ust. 1 pkt 26 i § 10 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych w brzmieniu obowiązującym po zmianach wprowadzonych ustawą z dnia 3 października 2016 r.

SSA Zofia Kołaczyk	SSA Aleksandra Janas	SSA Wiesława Namirska
--------------------	----------------------	-----------------------